

Andra söndagen efter påsk

Predikan på distans 2021-04-18.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

Herren vår herde

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för ditt heliga och saliggörande ord. Vi tackar dig för att du är vår Herde som leder oss rätt genom din helige Ande. Kom till oss denna stund och undervisa oss om det rätta herdeämbetet. Hjälp oss att lyssna till den gode herdens röst så att vi blir evigt saliga. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext. Evangeliet 1:a årg. Joh. 10:11-16.

Den gode herden

Jesus sade till judarna: 11 Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren. 12 Den som är lejd och inte är herden som äger fåren, han överger fåren och flyr när han ser vargen komma, och vargen river dem och skingrar hjorden. 13 Den som är lejd bryr sig inte om fåren.

14 Jag är den gode herden. Jag känner mina får, och mina får känner mig, 15 liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern. Och jag ger mitt liv för fåren. 16 Jag har också andra får som inte hör till den här fjällan. Också dem måste jag leda, och de kommer att lyssna till min röst. Så ska det bli en hjord och en herde.

Vi har lyssnat till evangelietexten som är dagens predikotext. Jesus undervisar här om herdeämbetet och kyrkan. Herdarna är de som är kallade att predika, medan fåren är de som lyssnar och samlas kring ordet och sakramenten. Predikan sammanfattas i dessa tre punkter:

1. De lejda herdarna överger fåren.
2. Den gode herden ger sitt liv för fåren.
3. Trogna herdar samlar fåren.

1. De lejda herdarna överger fåren.

På många ställen i Bibeln liknas Guds församling vid en fårahjord. Herden är då Gud själv som tar han om sin hjord. Han äger hjorden och har själv skapat varje får. När fåren går vilse söker han upp dem, ja han har sänt sin Son som gett sitt liv för fåren. Gud har också sett till att trogna herdar skall kallas för att ge fåren mat och dryck, vård och omsorg och skydd mot de vilda djuren. Dessa hjälpherdar är den store överherdens medarbetare. I gamla testamentet var det patriarkerna, domarna, kungarna, prästerna och profeterna som skulle vara Israels herdar och lärare. I nya testamentet är det evangelisterna och apostlarna och sedan deras efterträdare i kyrkans ämbete, som skall vårda hjorden intill den yttersta dagen. Detta är en välkänd sak för varje bibelläsare. Vi kan då särskilt tänka på den vackra 23:e psalmen, där David skriver:

Herren är min herde, mig ska inget fattas.

Han låter mig vila på gröna ängar, han för mig till vatten där jag finner ro.

Han ger liv åt min själ, han leder mig på rätta vägar för sitt namns skull.

*Även om jag vandrar i dödsbyggans dal fruktar jag inget ont, för du är med mig
 Din käpp och stav de tröstar mig
 Du dukar för mig ett bord i mina fienders åsyn,
 du smörjer mitt huvud med olja och låter min bägare flöda över.
 Ja, godhet och nåd ska följa mig i alla mina livsdagar,
 och jag ska bo i Herrens hus för alltid.*

Så skall det vara när allting är väl och Herren själv tar hand om sin hjord. Vi kan här tänka på det underbara tillståndet före syndafallet då Adam och Eva levde i harmoni med sin Skapare.

Men synden kom in i världen. Djävulen är en avfallen ängel som kom och lockade först Eva och sedan Adam till synd och uppror mot Gud. Efter detta finns det ständigt lejda herdar som överger hjorden och flyr när vargen kommer. Så kunde Kain inte tåla när Gud såg till brodern Abel och hans offer. Kains blick blev då mörk och han bestämde sig för att mörda sin bror. Därefter gick Kain bort från Guds församling som bestod av Adam och Eva och deras trogna efterkommande. Kain blev så med sina efterkommande en ledare för upproret mot Gud. Gud sade till Kain:

Varför är du vred och varför är din blick så mörk? Är det inte så att om du gör det som är gott, ser du frimodigt upp, men om du inte gör det som är gott, då lurar synden vid dörren. Den har begär till dig, men du ska råda över den.” (1 Mos. 4:6f).

Att Kain inte var ensam framgår av att han hade sin hustru med sig, som måste varit någon av Adams barn eller barnbarn. Adam och Eva födde säkert många barn som inte nämns i Bibeln. Och då patriarkerna blev mycket gamla före syndafloden förstår vi att Adams kyrka och Kains kyrka bestod av stora mängder människor. Det står att sedan Seth hade fötts, började Adam predika för sin hjord. Mose skriver: *”Vid den tiden började man åkalla Herrens namn.” (1 Mos. 4:26).*

I Kains kyrka rådde däremot oordning och avfall. Man gick övergav ordningen för äktenskapet som Gud hade instiftat mellan en man och en kvinna. Det står att Lemek tog sig två hustrur, Ada och Silla. För dem skryter Lemek med sin ogudaktighet och sitt hämndbegär. Han sjunger för dem: *”Jag dödar en man för ett sår och en ung man för ett blåmärke. Om Kain blir hämnad sju gånger, blir Lemek det sjuttiosju gånger.” (1 Mos. 4:23).*

Så finns inte längre några trogna herdar i Kains avfallna kyrka. Längre fram har det gått så illa att kvinnorna i Kains kyrka förenar sig med män från den rättrogna kyrkan och dras med i deras avfall. Det står:

”När människorna började föröka sig på jorden och döttrar föddes åt dem, såg Guds söner att människornas döttrar var vackra, och de tog till hustrur alla de ville ha. Då sade Herren: ”Min Ande ska inte bli kvar i människorna för alltid på grund av deras förvillelse” (1 Mos. 6:1).

Meningen med detta är att troende kvinnor lockas bort till de ogudaktiga männen i Kains och Lemeks avfallna kyrka. De barn som då föddes kallas i Bibeln för *våldsverkare* (6:4). Och Herren varnar att han ska straffa denna ogudaktighet. Guds Ande skall inte längre vara kvar hos dem därför att de övergivit Adams, Seths och alla patriarkernas rätta tro. Det står:

Och Herren såg att människornas ondska var stor på jorden och att deras hjärtans alla tankar och avsikter ständigt var alltigenom onda. Då sörjde Herren att han hade gjort människorna på jorden, och han var bedrövad i sitt hjärta (1 Mos. 6:5f).

Följden blev att nästan alla människor gick under i Guds vrededom när den stora floden kom över dem. Endast Noa och hans lilla familj på åtta personer blev räddade genom Guds nåd.

De lejda herdarna var här Kain och Lemek och alla deras efterföljare som borde ha undervisat folket i Guds ord och den rätta tron. Så gjorde Adams efterföljare Seth, Enosh, Kenan, Mahalalel m.fl. fram till och med Noa. I denna kyrka fanns de rätta herdarna som troget höll fast vid Guds löfte till Adam och Eva om *kvinnans säd som skulle trampa sönder ormens huvud (1 Mos. 3:15)*. Men allt eftersom ogudaktigheten ökade blev Kains sekt större och större, medan den rätttrogna kyrkan blev allt mindre. Så fanns det till sist bara en rätt herde, Noa, som höll fast vid Guds ord och löfte. Men alla de ogudaktiga herdarna hade för länge sedan övergett hjorden. De gjorde sig glada dagar och skrattade säkert åt Noa när han byggde arken. De trodde inte att detta skedde på Guds befallning. Nej, de trodde inte alls på Gud. Därför kom de under fördömsen. Petrus skriver också att Kristus direkt efter sin uppståndelse for ner till helvetet och predikade för dessa ogudaktiga personer som inte velat lyssna på Noas predikan. Det står:

Kristus blev dödad till kroppen men levandegjord genom Anden. I Anden gick han sedan och förkunnade sin seger för andarna i fångelset, för dem som förr hade vägrat lyssna när Gud väntade tåligt under Noas dagar medan arken byggdes. I den blev några få, åtta själar, frälsta genom vattnet (1 Petr. 3:18ff).

Det står också:

Han skonade inte heller den forntida världen men bevarade Noa, rättfärdighetens förkunnare, med sju andra när han lät floden drabba de gudlösa världen (2 Petr. 2:5).

Kristi predikan i helvetet var inte någon omvändelsepredikan. Det finns ingen möjlighet till omvändelse efter döden och det finns ingen skärseld, som efter döden kan rena från synden. Det är en romersk-katolsk villfarelse. De som har dött i otro måste gå evigt förlorade. Då återstår bara en osalig väntan på domen som vi läser om i Luk. 16 om den rike mannen och Lasarus.

Profeten Jeremia skriver om dessa lejda herdor som överger folket när vargen kommer.

Ingen enda ångrar sin ondskan, ingen säger: "Vad har jag gjort?" Alla viker av i egen riktning... Hur kan ni säga: "Vi är visa, vi har Herrens lag?" Visst! De skrifflärdas lögnpenna har förvandlat lagen till lögn. De visa ska komma på skam, bli förskräckta och fångade. Se, de har förkastat Herrens ord. Vad har de då för vishet? (Jer. 8:8f).

Och profeten Hesekiel skriver:

Därför säger Herren Gud så: Eftersom ni talar falskhet och ser lögnaktiga syner är jag emot er, säger Herren Gud. Min hand ska drabba profeterna som ser falska syner och spår lögn. De ska inte få plats i mitt folks församling... Just därför att de leder mitt folk vilse när de säger: 'Allt är väl', trots att allt inte är väl, och eftersom de, när någon bygger en mur, bstryker den med vit kalk, därför ska du säga till dessa vitkalkare att muren ska falla. Ett slagregn ska komma, och ni hagelstenar, ni ska falla, ja, en stormvind ska bryta lös! Och se, när muren har fallit, ska man då inte säga till er: Var är nu vitkalkningen som ni strök på? (Hes. 13:8-12).

2. Den gode herden ger sitt liv för fåren.

Jesus säger i vår text:

Jag är den gode herden. Jag känner mina får, och mina får känner mig, liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern. Och jag ger mitt liv för fåren (v. 14f).

Kristus överger inte något enda får. Han känner varje får i sin hjord och de känner honom. Kännetecknet på fåren är just att de lyssnar på herdens röst. Men när främmande herdor kommer lyssnar de inte. Detta gäller får som är friska. Men fåren kan också bli sjuka och tappa förmågan att känna igen herdens röst. Det berättar bl.a. en erfaren herde från Afrika, som hela sitt liv arbetat med får (Se boken: En herde ser på den 23:e psalmen av

Philip Keller, 2006). Men herden tar hand även om de sjuka fåren och gör allt för att de skall tillfriskna och kunna följa honom ut på betesmarken igen. Jesus söker också upp får som gått vilse och gläder sig över när han hittar dem. Han ger sitt liv för fåren. När djävulen kommer och vill riva fåren kämpar Jesus ända till döds för dem. Och genom sin död vinner han en fullkomlig seger. All synd är försonad genom hans kropp, då han dog på korset. Guds fullkomliga rättfärdighet tillräknas oss för Kristi skull. Djävulen har inte längre någon makt över fåren därför att han är övervunnen genom Kristi död och uppståndelse. Så har fåren lärt känna Fadern därför att Jesus och Fadern är ett. De falska herdarna säger att Jesus bara är en vanlig människa. De kan hålla med om att han var en stor profet, men de tror inte att han är sann Gud, av evighet ett med Fadern och Anden. Men de trogna fåren prisar den store Överherden som leder dem hem till fårhuset. Det står: *När den högste herden sedan uppenbarar sig, ska ni få härlighetens segerkrans som aldrig vissnar (1 Petr. 5:4).*

Hesekiel profeterade om Kristus som den gode herden med följande ord:

*Därför säger Herren Gud så till dem: Jag ska själv döma mellan de feta fåren och de magra. Eftersom ni med sida och bog stöter undan alla de svaga och stångar dem med era horn tills ni drivit ut dem och skingrat dem, därför ska jag rädda mina får så att de inte mer blir byte, och jag ska döma mellan får och får. **Jag ska låta en herde uppstå, gemensam för dem alla,** och han ska valla dem, nämligen min tjänare David. Han ska valla dem och vara deras herde. Jag, Herren, ska vara deras Gud, men min tjänare David ska vara furste ibland dem. Jag, Herren, har talat (Hes. 34:20-24).*

När Hesekiel skrev detta var kung David för länge sedan död. Hesekiel talar om en annan, kommande David. Han syftar på Kristus. De feta fåren som bara tänker på sig själva och knuffar undan de svaga ska drivas ut. Det är de svaga, värnlösa, som inte har någon egen kraft, som han tar sig an. Bland dem skall denne David vara herde och furste. Sådan är Jesus Kristus. De som menar sig vara något i sig själva blir ställda utanför. De har ingen del i rättfärdiggörelsen. Men de som i sig själva är svaga och odugliga och flyr till Kristus genom tron får vara äkta får i hans hjord. *Han skall valla dem och vara deras herde,* säger Hesekiel.

3. Trogna herdor samlar fåren.

Jesus säger i vår text: *Jag har också andra får som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de kommer att lyssna till min röst. Så ska det bli en hjord och en herde (v. 16).*

”Den här fållan”, som Jesus talar om, är det judiska folket. Till dem skulle Guds ord först komma. Det skedde genom profeterna och apostlarna som var direkt kallade av Gud. Genom den helige Andes inspiration var deras skrifter Guds eget ord. Under flera tusen år från Adam till Kristus förkunnades både lag och evangelium till Israels folk. Även enstaka hedningar fick del av denna förkunnelse som när profeten Jona predikade omvändelse för den stora staden Nineve och de lyssnade och blev frälsta. Men huvudsakligen fanns de troende inom Israels folk. Men efter Jesu uppståndelse och himmelfärd och Andens utgjutande vid den första pingsten skulle apostlarna gå ut i hela världen och förkunna ordet för alla människor.

I Guds ord är det också klart angivet att herdor och lärare skall kallas till den kristna kyrkan även efter apostlarnas tid. De benämns präster, biskopar, herdor och lärare. Men de skall inte få några nya uppenbarelser utöver apostlarnas ord. Sådana som i vår tid gör anspråk på att komma med nya och direkta budskap från Gud är svärmare och falska lärare. De rätta herdarna som verkligen samlar fåren i vår tid är de präster som förkunnar Guds ord rent och klart och som förvaltar sakramenten såsom de är oss givna i ordet. Hur en sådan rätt herde skall vara anger aposteln Paulus i brevet till Titus. Han skriver:

Han (en prästen/biskopen) ska hålla sig till lärans tillförlitliga ord, så att han både kan uppmuntra med sund undervisning och tillrättavisa motståndarna (Tit. 1:9).

Herdar som samlar hjorden på rätt sätt bekämpar också vilddjuren som river och dödar. Herdar som bara ger fåren mat men som inte skyddar dem när vargen kommer kallar Jesus för lejda herdar, falska herdar. Om dem säger Jesus: **Akta er för de falska profeterna. De kommer till er i fårakläder, men i sitt inre är de rovlystna vargar (Matt. 7:15).** Kyrkans trogna herdar måste därför både lära det rätta men också avslöja det falska. Annars kan inte hjorden skyddas och bevaras.

Att det skall bli en hjord och en herde betyder inte att en mängd kyrkor med olika läror skall slås samman som man gör i den ekumeniska rörelsen och Kyrkornas världsråd. Detta strider direkt mot Bibelns förbud mot falska läror. Nej, det betyder att den sanna kyrkan utgörs av alla de får som håller sig till Guds ords rätta förkunnelse, var de än befinner sig. I denna kyrka finns människor av alla slag och från alla länder. Där finns både barn, vuxna och gamla. De står också i gemenskap med den sanna kyrkan i himlen, som består av alla troende som redan kommit hem till sin frälsare genom döden. För att de kristna som är på jorden skall ledas rätt behöver kyrkan trogna herdar som samlar fåren och inte sådan lejda herdar som överger fåren genom att predika sina egna, mänskliga tankar istället för Guds ord. Den sanna, osynliga kyrkan finns förvisso också inom sådana kyrkor som inte är klara och renlärliga i allt. Men dessa kristna befinner sig på fel plats. och vi ber att de genom ordet skall föras till rätta. Gud vill att var och en noga skall pröva förkunnelsen och hålla sig till de präster och kyrkor som lär Guds ord rent och klart. Det är i den yttersta tiden ont om sådana. Jesus säger därför till oss att vi ivrigt skall bedja om rätta förkunnare. Han säger: *"Skörden är stor, men arbetarna är få. Be därför skördens Herre att han skickar ut arbetare till sin skörd" (Luk.10:2).*

Vi skall då minnas att Gud hör alla våra böner när vi ber i Jesu namn i tro på honom. Låt oss därför ivrigt ropa till Herren om trogna herdar som på rätt sätt samlar fåren.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*